

INO utelukket fra historie-seminar om okkupasjonstiden

I januar arrangerte Historisk Institutt ved Universitetet i Oslo et historiseminar med okkupasjonstiden som emne i Vitenskapsakademiet i Oslo. Hovedtemaet var: «Er norsk krigshistorie ferdigskrevet?» Tilstede var 80 historikere og krigsveteraner, de siste for eventuelt å bidra til at historikerne fikk prøve sine meninger mot de opplysninger medvirkende aktører kunne gi.

INO (Institutt for Norsk Okkupasjonshistorie) ble oppmerksom på seminaret gjennom en artikkel i Aftenposten 9. desember. At de som selv har erfaringer fra okkupasjonstiden skulle få være med, syntes selvfølgelig INO var en utmerket idé. Derfor skrev man noen dager senere et brev til Historisk Institutt, der man henviser til artikkelen i Aftenposten og videre skriver:

«Det gis samtidig en oppgave over organisasjoner og institusjoner som vil delta. I denne fortellingen kan vi ikke se at «den annen part» er representert. Hvis det er meningen med seminaret å arbeide seg frem til en mest mulig korrekt og balansert fremstilling av okkupasjonstiden, antar vi at det bør innbys deltagere som kan tilføre synspunkter som tidligere er lite kjent eller hensyntatt . . .

I samsvar hermed vil vi anbefale at det utpekes en eller flere deltakere også fra «den annen side», og tilbyr oss herved å være behjelpelig . . .»

Historisk Institutt har ikke engang gidde å svare på dette brev, og seminaret fant sted uten deltagelse fra en part som utvilsomt har adskillig innsikt i det emne som ble diskutert. Det forteller mye om hvem som driver norsk historieforskning, og også om den mangel på uhildethet og objektivitet som fremdeles eksisterer.

Quislings 9. april-regjering – trygt basert i nødretten

I sin artikkel i «Folk og Land»s forrige nummer skriver oberstløytnant Anton Olstad: « . . . men det finnes ingen godtagbar unnskyldning for at Quisling den 9. april stod frem i kringkastingen og sa at han hadde overtatt regjeringmakten . . . » Etter vår mening trenger det slett ingen «unnskyldning» for dette. Tvert om kan handlingen begrunnes med anerkjente rettsprinsipper. Den begrunnelse Quisling selv ga i sin forsvarstale for lagmannsretten i september 1945 var denne: «Det forelå etter min oppfatning absolutt en nødtilstand, hvor man hadde plikt til å gripe inn – den som trodde seg å ha evnen til det». Han påberopte seg altså nødretten, og det er mye som tyder på at Quisling dengang var på mye tryggere grunn enn Olstad er med sin uttalelse i dag.

Hva er nødrett?

For å finne ut hva nødrett er, har vi slått opp i Aschehougs Konversasjonsleksikon, utgitt i 1950. Vi har valgt en såvidt gammel utgave for å sikre oss at det dreier seg om en retts-

oppfatning som var gjeldende i 1940-årene. Vi siterer:

«Nødrett. Straffelovens paragraf 47 fastsetter at ingen kan straffes for en handling som er foretatt for å redde person eller gods fra

en fare som ellers ville være uavvendelig, når omstendighetene berettiget ham til å anse faren som særdeles betydelig i forhold til den skade som kunne oppstå ved hans handling. Nødretts-handlingen er rettmessig, ikke bare straffri . . . »

Spørsmålet blir da for det første om det den 9. april forelå en nødtilstand, altså fare for personer og gods, om denne fare ville være uavvendelig om Quisling ikke hadde grepet inn, og om faren var særdeles betydelig i forhold til den skade som kunne oppstå ved hans handling.

Hva nødtilstanden besto i

Ingen vil vel for alvor påstå

at det ikke 9. april 1940 forelå en meget alvorlig nødtilstand. Alle våre største byer var besatt av en fremmed krigsmakt. Den norske sentraladministrasjonen var brutt fullstendig sammen. Fra sin ambulerende tilværelse hadde den flyktede regjering ikke engang mulighet for å administrere de ubesatte deler av landet. Befolkningen i de besatte områder, ikke minst næringslivet, var totalt forvirret. Knappt et menneske visste hva det hadde å holde seg til. Man trengte så ganske uomtvistelig en ledelse som kunne få orden i kaoset og trekke opp retningslinjer for hvordan man burde opptre.

(Forts. side 7)

Usannheter om og forfuskinger av okkupasjonshistorien

Av John Sand

Oberstløytnant Olstad er en dyktig okkupasjonstids-historiker og en flink skribent. Det var derfor med stor interesse jeg leste hans artikkel i siste nr. av «Folk og Land».

Min umiddelbare reaksjon etter å ha lest innlegget var: Hvordan er det mulig at en så velinformert mann som herr Olstad kan være i tvil om Norges folkerettslige stilling etter at general Ruge hadde etterkommet Nygaardsvold-regjeringens ordre om å innstille fiendtlighetene mot Tyskland?

Ved nærmere ettertanke er jeg likevel kommet til at det igrunnen ikke er rart om noen er i tvil eller endog tar helt feil. Jeg skal ta for meg noen av de mest sannsynlige årsaker: I «Det vanskelige oppgjøret» har professor Johs. Andenæs forsøkt å sannsynliggjøre at den faktiske krigstilstand vedvarte også etter Regjeringens kapitulasjon. For å makte denne sannsynliggjøring har professoren – utrolig nok – sett seg nødt til å ty til flere

grove usannheter.

Side 99 i boken skriver han: «Derfor ble general Fleischer og hans stab med over til Storbritannia.» Det som er sann-

heten er – som Anton Olstad nevner – at general Fleischer ikke en gang fikk med seg adjutant til England, langt mindre noen stab. Dette fremgår tydelig av bl.a. Fleischers «Efterlatte papirer». I Undersøkelseskommissjonens bilagsbind 8 står det også under avsnittet «Forsvaret» side 54. «Og heller ikke er det protokollert noe om overføring av en stab for general Fleischer. Dennes stabssjef måtte bli igjen . . . » Side 97 i forannevnte bok kommer professor Andenæs med den grovt usannferdige opplysning at forsvarerne i de første «landsviksaker» i det hele ikke tok opp spørsmålet om at krigen

var opphørt i og med kapitulasjonen 9. juni 1940. Det faktiske forhold er imidlertid at i den aller første sak (Haaland-saken) gjorde både tiltalte og forsvarer gjeldende at den faktiske krigstilstand opphørte da kapitulasjonsavtalen ble undertegnet. Se her Rettstidende for 1945 side 15: «Videre hevder domfelte at Norge, i den betydning som straffelovens § 86 anvender uttrykket, ikke kan sies å delta i krig etter at de norske styrker har kapitulert og landet er kommet under okkupasjon.» Antagelig som følge av at så mange forsvarere i sine prosedyrer hevder at krigstilstanden opphørte i 1940, fant kst. riksadvokat Sven Arntzen det nødvendig å gripe inn. Den 17. februar 1946 sendte han ut et rundskriv, bl.a. til dommerne i «landsviksaker».

Sterkt meningsforvirrende feil

I rundskrivet gjenga han

Nygaardsvold-regjeringens såkalte proklamasjon av 7. juni 1940 med en sterkt meningsforvirrende feil. I Arntzens gjengivelse av proklamasjonen het det bl.a. at «regjeringen ville opprettholde det norske folks selvstendighetskrig», og denne feilaktige gjengivelse ble av mange dommere opplest for de tiltalte og forsvarere som hevdet at paragraf 86 ikke kunne finne anvendelse da krigen opphørte i juni 1940. Det som faktisk stod i proklamasjonen var at «regjeringen ville opprettholde det norske folks selvstendige liv», noe som jo er noe annet enn krig. Den såre nødvendige krig skal riksadvokat Arntzen ha hentet fra bladet «Finnmarken»s gale gjengivelse av proklamasjonen. Den riktige gjengivelse finnes i en rekke nordnorske aviser bl.a. «Lofotposten».

(Forts. side 6)

Advokatjus, folkejus og folkerett

Boka «Lys over landssvikoppjøret» av høgsterettsadvokat Albert Wiesener er ei brannbombe mot det såkalla rettsoppjøret, ei bombe som alle tidligare NS-folk har venta på så lenge. – Dei som enno lever att etter førti års offisiell tagnad, tar imot denne boka med takk, men med vemod.

Også eg fryder meg over den glitrande advokatjusen, men som ein mann med berre vanlig folkevit, finn eg likevel moment, etter mitt skjønne svært viktige moment, eg vurderer på ein annan måte. Men først til Wiesener's syn på landssvikoppjøret:

«Et vanlig spørsmål i retten fra dommeren var formet slik: «Visste De ikke at Norge var i krig?» Spørsmålet er ikke bare ledende. Det er villedende», skriv Wiesener. Han hevdar at det det er spørsmål om, er om vi deltok i krigen. Han nemner at etter kapitulasjonsavtalen fekk dei norske offiserane «14 dagers betenkningstid med hensyn til æresordet, til nært overveie, (-) og ingen norsk offiser er blitt straffet for landssvik for det fatale æresordet.»

Wieseners vurdering av kapitulasjonsavtalen ser elles ut til å vera i samsvar med vurderingane til statsrådene Nygaardsvold, Koht og Ljungberg, for då dei møtte som vitne i straffesaka mot NS-statsråd Skancke, kunne ingen av dei minnast å ha sett originaldokumentet av kapitulasjonsavtalen, endå dette historiske papiret hadde «påtegninger om at dokumentet er sett av samtlige tre ministre. (-) Flaterende for rettsstaten er herrenes oppførsel ikke. Det står en gufs av uhygge av hele episoden. Det hører med til sammenhengen at dette skjedde i en sak som endte med dødsdom. Og den dømte ble ikke benådet.»

I proklamasjonen frå Kongen og regjeringa til det norske folket 9. juni 1940 heiter det m.a.: «De vil så langt som det er gjørlig opprettholde det norske rikets selvstendige liv, således at ingen av de rettigheter som tilkommer en fri stat skal bli forspilt.» Kunnngjort slik over Tromsø radio og i alle nordnorske aviser så nær som i bladet «Finnmarken», der uttrykket «selvstendige liv» var blitt endra til «det norske rikets selvstendighetskrig». NB! Denne feilskri-

vinga blir ikkje retta før 15/3 1948 i brev frå Riksadvokaten.

Ei liknande feilskrivning doaserer vår professor i okkupasjonshistorie, Magne Skodvin, då han siterer general Ruge's kunngjøring om at «nordmenn var med på andre fronter, der krigen gikk videre». Altså stormaktskrigen. – I Skodvin's gjengivelse var det blitt til at «Norge var med på de andre frontene». Altså Norge som stat. Ikke frivillige nordmenn.»

«Feilskrivning», «feiltolking» og «minnesvikt» har sett så djupe far etter seg i landssvikoppjøret at det som skulle bli eit rettsoppgjær, har drukna i rettslig likesæle: «Aldri har de fått noen oppreisning for lovstridig behandling. Og de ansvarlige lar i sin likegyldige bekvemmelighet fremdeles befolkningen tro på tesen om forræderi, som aldri er blitt fastslått. Rettsforvillelsen er så uhyre stor at den ganske enkelt ikke lar seg erkjenne.»

Wiesener viser vidare til feiltolkinga av kapitulasjonsavtalen, der uttrykket «die gesamten norwegischen Streitkräfte» er blitt omsett til «de samlede», ikkje som det står til «samtlige norske stridskrefter. (-) Skjønner man ikke den infame forskjellen.»

Advokaten slår fast at når «die gesamten» norske stridskreftene hadde lagt ned sine våpen, var krigen slutt, og når fiendtlighetene blir innstilt, ligger det nær å trekke den slutning at da er ikke tyskerne fiender lenger, heller ikke i straffelovens forstand.»

Ei bisetning om den såkalla Elverums-fullmakta tykkjast meg lite – når vi veit at denne «fullmakta» er blitt brukt som ein religiøs trudomsartikkel for landssvikoppjøret, «... den betyr (ikke) så meget. Hjemmelen var Grunnlovens § 17», hevdar advokaten. Denne paragrafen slår nemlig fast at «provisoriske anordninger må ikke stride mot Konstitutionen. De gjælte provisorisk til næste Storting.» Når vår kapitulasjon er bygd på Grunnloven, må følgjeligg desse provisoriske anordningane vera i samsvar med Grunnloven.

Då «næste Storting» var samla 12. juni 1945, tok representanten Moseid ordet: «Er

Av Olav Steinøygaard

Regjeringen oppmerksom på at fremstående rettslærde har reist innsigelser mot lovligheten av provisorisk anordning av 15/12 1944 og 16/2 1945 om rettergangen i landssviksaker?» Men Moseid blei blankt avvist av justisministeren. Det Stortinget som hadde valt seg sjølv inn på Tinget, valde å teia, og representantane frå eksilregjeringa fann ingen grunn for å gripe inn.

Først 6. februar 1947 – etter at landssvikapparatet hadde prega seg djupe spor i det nye juridiske landskapet – kom Landssvikanordninga opp i Stortinget, og atter tar Moseid ordet: «For mitt vedkommande gjorde jeg det ytterste for å få saken fram, men det var en mur av motstand, så ikke noen mulighet til å få den behandlet, forelå.» – Grunnlovens § 17 måtte ha vore sett ut av kraft, no i fredstid.

Wiesener peiker på eit skriv frå departementet til Stortinget i januar 1962, om landssvikoppjøret, og siterer: «Utvalget antar at dette arbeid bør ledes av en mindre komité på ca. 5 medlemmer. Utvalget har drøftet om det til dette arbeid er mulig å skaffe et antall sakkyndige som er tilstrekkelig uhildet til å gi en fremstilling, hvis objektivitet ikke kan trekkes i tvil. Dette har utvalget ikke ansett gjørlig.»

«Politisk opportuniste til beste for det land man har ansvar for, kleber det i prinsippet ikke noe galt ved. Individuell opportuniste er mindre tiltalende,» skriv advokat Wiesener. – Her blir det kortslutning mellom hans advokatjus og min enkle folkejus, for etter mitt skjønne når opportuniste heilt ifrå køsniking til avtalebrot og falsk eid. Eit par enkle døme på slik opportuniste:

Eksilregjeringa i London måtte sjølv sagt vera klar over at uttrykket «selvstendighetskrig» i bladet «Finnmarken» i beste fall var ein feiltrykk, men då dette uttrykket var eit framifrå godt propagandamiddele både for eige eksilopphald og for sabotasjeaksjonar mot okkupanten, blei feilskrivninga mottatt med opportun glede.

Klårast ser vi den offisielle opportunisten då 1940-regjeringa i løynd for folket braut med sin eigen erklærte nøytralitetspolitikk, nedfelt i

«dei instruksar som er utforma» som utanriksminister Koht uttrykte det 8. april 1940. Hadde det kleba noko godt til slike instruksar, ville ikkje eksilpolitikarane funne det oppørtunt å hemmeligstemple 9. april-aktene, og late augene att for den årelange forfølginga av folk som hadde tatt konsekvensen av at regjeringa hadde svikta sin eigen nøytralitetspolitikk, og av den grunn hadde meldt seg inn i NS.

Etter min enkle folkejus vurderte eg hendingene som førte fram til 9. april-komplekset slik: Blokaden av Tyskland under førre verdenskrigen viste seg å vere eit svært effektivt våpen – også mot sivilfolket. Då det er dei same entente-maktene som erklærer Hitler-Tyskland krig 3. september 1939, måtte tyskarane rekne med ein ny blokade, og då ententen 5. februar 1940 søkte om gjennomgang over Narvik for militærhjelp til Finland – endå sjøvegen låg open heilt fram, burde det ikkje vera vondt å skjønne at ein ny blokade var i emning, i første omgang mot malmtransporten frå Sverige. 16. februar borda så «Cossack» «Altmark» i jøsingfjorden – med den norske marine som fadderskap, og 5. april kom den britisk-franske noten, der det i klårtekst blir vist til folkeretten: «... når fienden systematisk har tydd til lovstridige metoder», har motparten rett til «å foreta slike motforanstaltninger som de må finne passende under foranliggende forhold».

Etter mitt skjønne såg tyskarane gjerne at Norge hadde eit sterkr nøytralitetsvern, for då kunne dei få sendt malmbåtane sine langs den lange norskekysten under norsk nøytralitetsvakt, men det var jo nettopp dette motparten mislikte.

Etter krigen kom eg over boka «Folkerett» av prof. dr. jur. Frede Castberg, som tolkar denne rettstvisten slik: «Derfor må den nøytrale stat som velger å bøye seg for overmakten, visstnok finne seg i at nøytralitetskrekerens motpart, om nødvendig, tar kampen opp på den nøytrale stats eget territorium.» Når Folkeretten under ein krig gir ein stat rett til å forsvara seg på ein tredje parts territorium, kan ikkje dette vera ei fiendslig

handling mot den tredje parten, for om så var, ville Folkeretten vera meiningslaus.

Etter min enkle folkejus er Folkeretten den overordnedomstolen i rettstvister statar imellom. – At stormakter i krig les Folkerettens a for u og seks for sju ser vi eit godt døme på i den førnemnde britisk-franske noten.

Rikskommisar Terboven erklærte 25. september 1940 at «veien til frihet og selvstendighet for Norge gikk over NS. Hans forutsetning var tysk seier. Nordmenn kunne mislike dette, men noen måtte ta det alvorlig. Vant Tyskland, var vi dårlig hjulpet med vår eksilregjering i London. Over 20 000 nordmenn meldte seg inn i NS i siste kvartal av 1940. Var det landssvik?»

Eg finn det høvelig oppørtunt å la forfatteren av «Folkeretten over NS», den gongen vår kyrkjelige primas, biskop Berggrav, svara på Wiesener's spørsmål. – Den 23. oktober, altså fire veker etter Terbovens erklæring, svarer Berggrav på eit spørsmål i eit hyrdebrev til det norske folket: «En tredje engstelse er kommet frem ved spørsmål om å melde seg inn i NS. Enhver må her følge sin overbevisning.»

Dei tre siste okkupasjonsåra budde eg i ei fredelig bygd i Trøndelag. Ikkje eit menneske var blitt arrestert i desse åra, ikkje før freden braut ut. Då, etter at krigen var totalt vunnen, fekk eg oppleve at sindige bondegutar blei henta frå onnearbeid og ført til Falstad fangeleir. I fredsrusen var det liksom folkevitet tok fellesferie.

Fedrene deira, tre bønder godt opp i sekstiåra, som hadde gjort sitt beste for å produsere mat i dei harde krigsåra, fekk store pengebøter og tap av allmen tillit i ti år. Dei hadde ikkje vore gode nordmenn i landets trengselstid.

Det følgde ei lita lærarjord med skoleposten, og då vi kunne få krafftør ved å levere egg, var eg ein dag på veg til handelslaget med korga full. På vegen møtte eg ein av dei bøndene som var på den rette sida. – Han gløtta bort på eggkorgen og sa med ein glis: «Så, du lever' egg til tyskaran', sjer eg». – Han leverte sjølv egg, men til andre kunder.

(Forts. side 6)

FOLK og LAND

UAVHENGIG AVIS

Redaksjonssekretær: MARNÅ MELDSOM PEDERSEN
 Redaktør: KÅRE HAUGERUD
 Forretningsfører: HARALD K. SCHAANNING

Postadresse: Boks 924 Sentrum, 0104 Oslo 1.
 Kontortider: Enerhaugsplassen 4, Oslo;
 mandag kl. 17-20, tirsdag kl. 11-14 og onsdag kl. 17-20.
 Telefon: (02) 19 06 71 - (Telefonsvarer).
 Redaktørene treffes etter avtale.

Abonnement: Pr. år kr. 80,- (i omslag kr. 100,-). Utlandet + kr. 10,-.

Giro: Post 5 16 45 04. Bank 6063.05.01248

Abonnementet (10 nummer i året) løper til det oppsies skriftlig.

Annonser forskuddsbetales med kr. 1,- + m.v.a. pr.spaltem.m. Minstepris kr. 50,-.

Utgiver: A/S HISTORISK FORLAG.

Småligheten lenge leve!

For å få krigsdeltagermedaljen er det tydelig ikke nok at man har vært en innsatsvillig og effektiv soldat i kampen mot tyskerne i 1940. Man må også ha bevart en tilstrekkelig ydmyk holdning overfor Nygaardsvold-regjeringen og alt dens vesen gjennom hele krigen.

Vi kan ikke tale for Olaf T. Lindvig. Vi vet imidlertid at en lang rekke offiserer og andre soldater vendte hjem fra felttoget i 1940 dypt skuffet over den flyktede regjering. Nå hadde disse menn på egen kropp fått føle hva Nygaardsvold-regjeringens forsvarsnihilisme og ytterst tvilsomme nøytralitetspolitikk betydde i virkelighetens verden. De følte det hele som svik. Ikke underlig at de da sluttet opp om den mann og det parti som gjennom det meste av tredveårene hadde advart nettopp mot denne ansvarsløse politikk. Samtidig var denne mann og dette parti de eneste som igjen kunne skaffe Norge frihet og selvstendighet tilbake dersom Tyskland skulle vinne krigen, og det så det lenge ut til. I tillegg allierte Nygaardsvold-regjeringen seg med Stalin og bolsjevikene, som etter manges mening var den aller største trusel mot vårt land.

Men det var altså ikke lov til å tenke selvstendig. Nygaardsvold denkt für uns. Og selv i dag, 42 år etter, er det en alvorlig forbrytelse ikke å ha bøyd seg for det.

Noen lederskribenter har ment at alt oppstyret rundt Lindvigs krigsdeltagermedalje må ha vært meget pinlig for ham. Vi tror neppe at han føler det slik. Pinligheten ligger så avgjort på den motsatte side. For det er virkelig pinlig at hevnlyst og smålighet fremdeles skal ha slike gode vilkår her i landet.

Vi ber pent: Skriv kortere!

Så glade vi enn er over å få innlegg fra våre venner og lesere, så er det likevel en ting som stadig volder oss bekymring. Svært mange skriver så langt at det er meget vanskelig å få innleggene med på vår begrensede plass. Om vi skulle uttrykke et ønske, så er det at ingen artikkel bør være lenger enn to maskinskrevne ark A4 med dobbel linjeavstand. Umulig, sier du? Det er mulig. Om du har mer på hjertet, så del det heller opp i flere artikler. For husk: Alle undersøkelser viser at svært mange lesere faller fra underveis om en artikkel er for lang - hvis de da i det hele tatt begynner på den.

Denne mann fortjener ikke krigsdeltagermedaljen

Olaf T. Lindvig vil etter alle solemerker å dømme måtte levere sin krigsdeltagermedalje tilbake. Her er beskrivelsen av hans innsats som kjempende soldat i krigen mot tyskerne i 1940:

«Jeg har hatt fenrik Lindvik som elev ved 2. divisjons skole, og under krigen i Norge tjenestegjorde han ved min avdeling i følgende stillinger: som nestkommanderende ved tropp og som troppsjef ved kompani, og som sambands-offiser og som adjutant ved bataljon. I alle disse stillinger utførte fenrik Lindvig sin tjeneste til min fulle tilfredshet.

Krigens krav er store til en befalingsmann, ikke bare med hensyn til ren militær dyktighet, men kanskje ennå mer med hensyn til karakter, til selvpoppofrelse og utholdenhet. Om fenrik Lindvig kan jeg trygt si at disse karakteregenskaper holdt under de hårdeste påkjenninger. Tross segneferdig av utmattelse måtte jeg gi fenrik Lindvig nye oppdrag, og de ble utført.

Fenrik Lindvig hadde da også den glede å nyde sine undergivnes fulle tillit, og bedre skudsmål kan en offiser vanskelig oppnå i krig.

Oslo, den 9. november 1940
 Johan Krogstie
 kaptein.»

Så kan hver enkelt selv dømme.

avskrift.

Attest

Fenrik Lindvig har bedt meg om en attest, og det er meg en glede å kunne gi denne.

Jeg har hatt fenrik Lindvig som elev ved 2. Divisjons skole, og under krigen i Norge tjenestegjorde han ved min avdeling i følgende stillinger: som nestkommanderende ved tropp og som troppsjef ved kompani, og som sambands-offiser og som adjutant ved bataljon. I alle disse stillinger utførte fenrik Lindvig sin tjeneste til min fulle tilfredshet.

Krigens krav er store til en befalingsmann, ikke bare med hensyn til ren militær dyktighet, men kanskje ennå mer med hensyn til karakter, til selvpoppofrelse og utholdenhet. Om fenrik Lindvig kan jeg trygt si at disse karakteregenskaper holdt under de hårdeste påkjenninger. Tross segneferdig av utmattelse måtte jeg gi fenrik Lindvig nye oppdrag, og de ble utført. Fenrik Lindvig hadde da også den glede å nyde sine undergivnes fulle tillit, og bedre skudsmål kan en offiser vanskelig oppnå i krig.

Oslo, den 9. november 1940.

(sign) Johan Krogstie
 kaptein

Riktig avskrift bekreftes!

J. Krogstie
 P.R. sakfører

Én lov for Loke, en annen for Tor

Det er ikke vår sak å forsvare de tyske nasjonalsosialister, men av og til føler man en ubetvingelig lyst til å male noen litt lysere streker i det totalsvarte bildet seierherrene har tegnet opp og håper å bevare i publikums bevissthet.

En lederskribent i Morgenbladet er opprørt over at et organ som Deutsche National-Zeitung, en avis som ikke uten videre sluker alt som blir sagt om Hitlers Tyskland, fremdeles kjøpes av 120 000 mennesker. Og det er ikke engang den eneste tyske avis av dette slag. «Fremdeles finnes det eldre mennesker som forsøker å bortforklare og glatte over nazitidens ugjerninger,» skriver Morgenbladet. «Det er usigelig trist, for de er gamle nok til å vite.»

Men kanskje de vet noe som Morgenbladets lederskribent ikke vet. Utvilsomt ble ugjerninger begått i nasjonalsosialismens navn, og ingen beklager det vel mer enn dem som trodde på den. Men for den jevne mann betydde nasjonalsosialismen noe helt annet enn slike utskielser. Fra 1933 av

kom det nytt liv i det tyske samfunn. Den forferdelige arbeidsløsheten forsvant, folk kunne igjen leve et anstendig liv og det sosiale velferdsapparat ble bygget ut i en imponerende fart. For ungdommen betydde Hitler-Jugend en ren revolusjon. Et fantastisk program for utdannelse, fysisk fostring og karakterdannelse ble satt ut i livet. Som en kvinne først i sekstiårene sa til undertegnede ganske nylig: «Alle i min generasjon mener at Hitler-Jugend var en glimrende ting. Om bare ungdommen hadde hatt noe slikt i dag!» Og hun var visst ikke leser av Deutsche National-Zeitung en gang.

Javel. Det ble begått ugjerninger. Dessverre. Men det finnes regimer som har langt verre ting på samvittigheten. Som for eksempel Sovjetunio-

nen. Det fantes ikke bare en Hitler, men også en Stalin. Om noen ikke er klar over hva hans styre innebar, så bør de lese Conquests «Den store terror» om ikke annet. Det finnes også mengdevis av annen litteratur om emnet.

Den ene ugjerningen unnskylder selvfølgelig ikke den annen. Men det vi gjerne vil peke på, er at Stalins ugjerninger og kommunistiske forbrytelser på mange andre steder av kloden ikke forhindrer at det er sosialt akseptabelt å være kommunist.

Men ikke slik for dem som fremdeles anser seg som nasjonalsosialister eller er sympatisk innstilt overfor dem. De er forbrytere. De er for alltid stigmatisert, selv om de på ingen måte godtar de ugjerninger som er begått i nasjonalsosialismens navn.

Er noen i tvil om at det i dagens verden finnes én lov for Loke og en annen for Tor?

V. K.

En betydelig kunstner Kanskje ein doktorgrad i synsing?

Av Geirmund Vetaas Hillanger

Et av Alexei Zaitzows arbeider.

I TV's «Norge Rundt» fikk vi for noen uker siden se utsmykningen av kapellet i Ila fengsel, tidligere Ilebu konsentrasjonsleir.

Det ble ganske riktig fortalt at utsmykningen er utført av en

Vedstående klipp er frå nynorskavisa Gula Tidend som kjem ut i Bergen. Namnet *Skodvin* har, som rimeleg må vera, fått ein heller dårleg klang hos mange av «Folk og Land»s lesarar. Den no pensjonerte, men framleis svært så aktive professoren, har til Aftenposten gjeve nokre allmenne ytringar om forskning i ny og noko mindre ny historie. Det kunne for så vidt vera lite å innvenda mot desse generelle meiningane. Det er berre det at når slike ytringar er signert «Magne Skodvin», så vert det straks svært aktuelt med ei rekkje kommentarar og spørsmål:

1) At historieforskning både kan og bør vera objektiv, er ei sanning som har solid tradisjon også i Noreg. Endå det seier seg no mest sjølv at ordet «objektiv» (= «sant») må definerast annleis i eit humanistisk fag enn i eit naturvitskapleg. «Logisk sannsynleg ut frå det som er fakta/som kan provast» – det vert nok ofte det beste kvalitetsstempel ei tolking av ei historisk hending kan få. Ein må ha merkelege lekmanns-førstillingar om kva historie er, dersom ein ikkje er i stand til å godta det.

2) Det at ei historisk tolking ofte må korrigerast når/der-

Ingen garanti

— Eit år er ikkje stort å snakka om. Eit år er altfor stutt tid til å innehalda noko perspektiv, seier professor *Magne Skodvin* til Aftenposten.

— Dei nære ting ruvar, det er sant nok. Dei ruvar så veldig i godtfolks minne at ein trur dei er meir skjelsettande enn dei i røynda er. At ein har opplevd dei sjølv, er dessutan ingen garanti for at ein veit kva som eigentleg har gått føre seg. Det er når ein meiner å vita noko helt visst om fortida, at ein samstundes må vera mest kritisk.

Som historikar har eg slutta å tru på sanninga. Eg trur på det sannsynlege, det som ikkje kan provast, men som verkar truleg, ut frå dei ulike informasjonane som ligg føre.

som nye, hittil ukjende fakta dukkar opp, har aldri vore noko som må gå på æra og prestisjen laus for dei forskarar som «i sanninga sitt namn» ser seg nøyde til å føreta ei korrigering av eigne tidlegare tolkingar.

3) Det er først når ein «forskar» tek til «å vri seg unna» dei naudsynte korrigeringar, bortforklara nye

fakta som er komne til, trekkja slutningar som dei no føreliggjande fakta i saka ikkje gjev grunnlag for, lata vera å trekkja andre slutningar som det no verkeleg vart naturleg å trekkja – det er først då at «forskarens» krav på respekt vert dregen i tvil.

Eitt einaste eksempel: Kapitulasjonsavtalen Tyskland–Noreg 10. juni 1940. Den tyske tekst til § 1: *Die gesamten norw. Streitkräfte legen die Waffen nieder . . .* Det finst berre 1 – ein – måte å oversetja dette korrekt til norsk (bokmål): «Samtlige norske stridskrefter legger våpnene ned . . .» Det er ei feil og hjelpe-laus oversetjing å oversetja det slik: «Dei norske stridskrefter som her er samla . . .» Men så gale vart dette faktisk oversett – og at det skulle gå omlag 40 år før dette vart fullstendig avklara, det var ein skandale av dei heilt store. Den kan best samanliknast med den sovjetiske Lysenko-skandalen. (Trofim Denisovitsj Lysenko, f. 1898 i Kiev.) Landbruksbiologen som gjennom eit langt liv i høge vitenskaplege stillingar og med «store» titlar og stor innverknad til fånyttes prøvde å bevisa at det ytre miljøet aktivt kan endra plante- og dyre-artars arveanlegg i

(Forts. side 6)

Derfor ble de norske offiserene arrestert i 1943

Av John Sand

I forrige nr. av «Folk og Land» stilte *Anton Olstad* spørsmålet: «Hvordan skal man ellers forklare at norske offiserer ble ført i krigsfangenskap og at tyske domstoler dømte nordmenn etter krigsløvene til døden?»

Til dette er å si at offiserenes arrestasjon høsten 1943 ikke har noen sammenheng med spørsmålet om Norge fortsatt var i krig eller ikke. Men at Norge i ca. 5 år var et tyskokkupert land vil ingen bestride, og det var i egenskap av okkupant at Tyskland gikk til internering av de norske offiserene og at Tyskland dømte nordmenn til døden.

Den norske folkerettskupert advokat *Ole T. Røed*, har i sin avhandling «Fra krigens folkerett» kommet inn på hvorfor offiserene ble arrestert. Advokaten skriver side

163: «Okkupanten må ha adgang til å sikre seg mot underjordiske militære organisasjoner ved å ta i forvaring offiserene blant den okkuperte befolkning». Lenger nede på siden fortsetter advokat Røed: «Derimot kan både de (d.v.s. de som var blitt løslatt i 1940) og andre offiserer som overhodet ikke har deltatt i krigshandlinger, tas i forvaring. Det er i virkeligheten dette som ble gjort av Tyskland mot de norske offiserer.» (Min uthevelse)

Også den militære undersøkelseskommisjon kommer inn på offiserenes arrestasjon i 1943. I kommisjonens rapport heter det side 172: «Kort referert var det som hendte imidlertid at offiserene ble arrestert, samlet på Hvalsmoen og stillet overfor valget mellom å bekrefte skriftlig sitt æresord eller gå i krigsfangenskap i

Tyskland». (Min uthevelse) Det må vel sies å være helt utenkelig at tyskerne skulle la norske offiserer velge friheten (noen valgte den også) dersom Tyskland var på det rene med at Norge lå i krig med det tyske riket. Jeg må også stille Olstad et spørsmål: Dersom han i offiserenes arrestasjon høsten 1943 ser et bevis på fortsatt faktisk krigstilstand mellom Norge og Tyskland, var det da ikke minst like god grunn til i 1940 å anse krigstilstanden som opphørt da offiserene ble løslatt mot æresord? Her må jeg innskytte at daværende regjeringsadvokat *Valentin Voss* i et notat til offiserene den 13. mai 1940 skrev bl.a.: «Skriver han under, er han overfor tyskerne forpliktet til å holde sitt ord.» Legg også merke til tele-

gram av 5. juni 1940 fra Forsvarets overkommando til legasjonen i Stockholm: «Send foreløpig ikke nordover befal og menige vernepliktige, som har måttet love ikke å delta i krigshandlinger mot Tyskland.»

Selv om Anton Olstad ikke berører spørsmålet om gisseltaking, vil jeg likevel sitere hva advokat Røed anfører om dette side 161: «Man må antagelig i mangel av noen positiv bestemmelse si at okkupanten har adgang til å sende gisler til leirer i sitt hjemland». Advokaten nevner i den forbindelse at den franske hærinstruks, såvel fra 1893 som fra 1924, tillater anvendelse av gisler. Advokat Røed nevner så en rekke fremtredende folkerettslærde bl.a. Oppenheim, Lauterpacht, Vanzelov, Pitt Corbett m.fl. som prinsipielt godkjenner

gisseltaking som lovlig etter folkeretten. Og i en note nedest på side 160 skriver Røed: «Vinteren 1945 meddelte den franske general de Tassigny offisielt at han anså seg berettiget til å skyte tyske gisler».

Det var også i egenskap av okkupant at tyske domstoler dømte nordmenn til døden. Som Anton Olstad antagelig kjenner til ble de tyske standrettsdommere *Latza*, *Kehr* m. fl. frikjent av Eidsivating lagmannsrett.

I Aftenpostens saksreferat 4/2 1948 (morgennr.) heter det bl.a.: «Retten fant bl.a. at det ikke var i strid med folkeretten å anvende standrett under den situasjon som forelå etter likvideringen av politisjef *Martinsen*. Alt tyder på at de i saken omtalte norske patrioter som ble henrettet etter *Martinsen*»

(Forts. side 6)

Norge ble ikke anerkjent som krigførende av de allierte

Fra den velkjente forfatter og publisist Trygve Engen har vi mottatt følgende brev: «I dag fann eg eit privatbrev frå ein tidlegare heimfrontmann, dagsett 29/5 1949, der avsendaren bl.a. skriv: «Når du sier deg forbauset over at russerne ikke rykket videre nedover Nord-Norge, så tror jeg det kommer av at vi var blitt anerkjent som krigførende stat (delvis takket være HS). Det er en av de meget få kreditposter jeg er villig til å godskrive Nygaardsvold-regjeringen.» «No tør eg spørre: Finst det noko dokument som viser at dei allierte, Vestmaktene og Sovjet, nokon gong godkjente Norge som krigførende etter 10. juni 1940? Var det eg eller min ven heimfrontmannen som hadde misforstått situasjonen?»

Vårt blad har forelagt Engens spørsmål for John Sand – kjent for en rekke artikler i Morgenbladet, Nasjonen og Farmand – , og han har sendt oss dette svaret:

Det finnes ikke noe dokument som viser at de nevnte stater godkjente Norge som krigførende stat. Derimot finnes det dokumenter og pålitelige historiske kilder som viser at Sovjetunionen i en note til Nygaardsvold-regjeringen meddelte at den (Sovjet) anså den norske sendemanns fullmakt for å ha trådt ut av kraft den 8. mai 1941. Noten hadde

denne innledning: «I betraktning av at Norge ikke lenger er en suveren stat og at U.S.S.R. ikke er diplomatisk representert i Norge . . .» Sovjets konstatering av at «Norge ikke lenger er en suveren stat» er helt korrekt. Når en stat har fått okkupert sitt territorium, suspenderes suvereniteten og utøves av okkupanten. Jfr. her general Fleischers brev av 4. juni 1940, der det bl.a. het: «Divisjonen advarer inderlig mot at den lovlige regjering forlater landet. Den lovlige norske stat har dermed opphørt å eksistere.» (Min uthe-

velse) Senere, da Sovjet var kommet med i krigen mot Tyskland ble diplomatisk forbindelse gjenopptatt, og den 7. mars 1944 hadde eksilregjeringens utenriksminister Trygve Lie en samtale med den sovjetrussiske ambassadør Victor Lebedev. Lie tok opp spørsmålet om å stille bortimot 1000 nordmenn under russisk kommando for innsats på nordfronten, men det var aldri tale om at Sovjet skulle anse Norge som krigførende.

Når det gjelder Norges forhold til de vestallierte, så fremgår dette tydelig av Johan Nygaardsvolds opptegnelser, bind II, som ble utgitt av Tiden 1983. Her skriver Nygaardsvold bl.a. på side 217: «– vi ble bare rådgivere og ærendsgutter» for de allierte militærledere. Og han fortsetter på samme side: «De allierte, Storbritannia og USA skulle befri Norge og vi skulle bare være rådgivere.» Altså ikke selvstendige krigførende.

Det er også verd å merke seg (Forts. side 6)

Mordere iblant oss

Nevnte tittel ble forleden benyttet på et program med Simon Wiesenthal i svensk TV.

Wiesenthal har som sikkert de fleste vet, i årene etter krigen forestått et kontor i Wien for leting etter tyske krigsforbrytere som kan ha gjemt seg bort. Han nevnte i intervjuet at det ikke var for hat at han fremdeles, over 40 år etter krigsslutt, holdt dette i gang. Det var for at ugjerningene ikke måtte glemmes.

Her kan det skytes inn at vi i «etterkrigstiden» har hatt ca. 150 kriger som har krevd like mange menneskeliv som den siste verdenskrig. I tillegg er hundrevis av millioner mennesker fremdeles underkuert i diktaturer. Men den vold og de myrderiene som her har foregått, sorterer ikke under Wiesenthals område. Heller ikke er han interessert i de mord som ble foretatt overfor den tapende part etter verdenskrigens slutt, etter at vi igjen hadde fått fred. En skulle tro at folk som myrder i fredstid, burde ha enda strengere straff.

Elie Wiesel fikk fredsprisen i 1986, visstnok for at han ret-

ter blikket på det samme som Wiesenthal. Wiesel ser mot en framtid der vi skal tilgi, men ikke glemme. (Det kan ikke være noen fare for det, for ugjerninger rundt oss har vi stadig hatt nok av.) «Elsk og hjelp dem som leter etter sannheten», sa han til skoleelever 12/12-86 under sitt besøk i Norge.

Men aviser og andre massemedia har i etterkrigstiden ikke tatt inn artikler og program om myrderiene i Europa da krigen var over. Det har hittil blitt tiet ihjel. Her må hans uttalelse om leting etter sannheten og det med ikke å glemme, komme inn. Det er mange mordere som ikke blir ettersøkt, fredsforbrytere, noe som burde være enda mer forbrytersk.

E. B. som kom til Finnmark fra Sverige høsten 1944 satt på spisebrakke sammen med norske soldater som var kommet fra England. Under måltidet satt disse fra England og skrøt av hvor mange tyskere de hadde skutt under frakt av tyske krigsfanger over en fjord. De hadde pirket dem med ba-

(Forts. side 6)

MÅNEDENS PERNILLE

Pressefrihetens vokter

Far har alltid hatt en forkjærlighet for Simone Signoret og selv ble jeg begeistret for Yves Montand allerede som tenåring. Intet var derfor naturligere enn at vi sammen så «Tilståelsen» i fjernsynets Nattkino lørdag 7.2., der disse spilte hovedrollene. Jeg regner med at mange av leserne også så denne franske filmen fra 1970, men for dem som ikke så den gir jeg et kort sammendrag.

Den handler om Slansky-prosessen i Praha i 1952. En av de anklagede var den tsjekkiske viseutenriksministeren, Artur London (spilt av Yves Montand, Simone Signoret spilte hans kone). Han, og flere andre av de tiltalte var jøder. Tiltalen lød på landsforræderi. Arthur London slapp fra det med livet i behold. Senere i utlandet skrev han sin selvbiografi, som filmen bygger på. Den viser, anskueliggjort ved den detaljerte skildring av Artur Londons lidelsehistorie, den uavbrutte bestialske tortur de anklagede måned et-

ter måned var utsatt for, for å presse dem til under skinnprosessen å tilstå det som de ikke hadde begått. Filmen slutter med selve prosessen hvor hver av de tiltalte ramser opp den tilståelsen som de hadde måttet lære utenat for å slippe fra pinslene.

Det eneste jeg visste om Slansky-prosessen før jeg så filmen var hentet fra Gyldendals ett-binds konversasjonsleksikon. Der står det: «Slansky, Rudolf (1901–52) tsjekkisk pol. Gen.sekr. i kommunistpartiet 1945–51. Dømt til døden og hengt som landssviker 1952, delvis rehabilitert 1963.» Det er ikke meget å bli klok av. I tillegg hadde jeg på forhånd gått gjennom «TV-Dagbladet» for 5.2., hvor det i omalten av filmen bl.a. sto følgende: «Costa Gavras (regissøren av filmen) ville vel vise at han var imot tyranni under alle flagg, men «Dagbladet»s anmelder T. E. stilte i 1971 spørsmålet ved filmens hen-

Det var fint å ha far ved siden av seg, som forøvrig var skuffet over at han så for lite til Simone Signoret. Jeg fikk svar på de mange spørsmål som dukket opp mens filmen ble vist. Men hva filmens hensikt angår, hadde jeg ingen vanskeligheter med å forstå den, men her kommer vel spørsmålet om å kunne forstå, eller vil le forstå, inn i bildet. «Dagbladet» var og er seg selv lik.

Og i «Morgenbladet» skriver en skribent en artikkel om gryende nasjonale krefter som begynner å gjøre seg gjeldende i tysk offentlighet. De vil ikke lenger betrakte sin historie gjennom seierherrenes brille, noe jeg finner forståelig. Jeg er heller ikke istand til å se på de såkalte «landssvikere» ut fra den statsdrevne historieskrivning her til lands. Så rykker Jon-Hjalmar Smith ut i «Dagbladet» med et frenetisk angrep på «Morgenbladet» fordi det har rykket inn artikkelen, og betegner dessuten artikkelsskriveren som «nyna-

zist». Her ropes på sensur fordi noe ikke passer inn i eget kram.

I forbindelse med en krigsdeltagermedalje som ble tildelt Olaf T. Lindvig står det på «Dagbladet»s førsteside: «Nazidømt fikk norsk krigsheder».

Tyskere i Oslo, sammen med norske innbudte, hadde valgvake i regi av den tyske ambassade i den tyske evangeliske menighets lokaler i forbindelse med Bundestagsvalget. Med femcentimeters høye typer bringer «Dagbladet» den 27.1. følgende overskrift få førstesiden: «Nazi-sang på valgvake», og henviser til side 7. Her kan en bl.a. lese: «Fulle av skummende tysk fatøl og et ukjent antall drinker, deltok mange av de tilstedeværende på valgfesten i avsyngingen av den gamle SS-marsjen «Horst Wessel». Etter en lengre utbrodering av dette får leserne ennvidere vite at «Deutschland, Deutschland über alles» «var direkte knyttet til først de militære stormav-

delingene (SA), og seinere de fryktede SS-avdelingene, med Gestapo.»

Noen dager senere må «Dagbladet» ta inn et dementi fra Gerhard Heilmann, pastor i den tyske menigheten, som er trykt som «innlegg» langt inne i avisen. Han skriver bl.a.: «Her ble verken servert 'et ukjent antall drinker' og heller ikke fantes det fulle folk. Det foregikk ingen form for sang i det hele tatt . . .» Litt senere i «innlegget» skriver han: «Hva slags journalistikk er dette, som bygger sine største oppslag på en så tynn basis?» Han forlanger på sine landsmenns vegne full oppreisning fra «Dagbladet»s side. Naturligvis har denne uteblitt.

Jeg kjøper ikke «Dagbladet» mer. Et organ som ikke vil forstå filmen «Tilståelsen»s budskap, og som turer frem som smakebitene ovenfor viser, har ikke krav på seriøse lesere. Dets eneste mål er å gjøre vondt, og om mulig gjøre vondt enda verre.

Pernille

Klar anti-semittisme i «Friheten»

I kommunistorganet «Friheten» skrev Knut Pettersen 30/10 1986 dette:

«En uopplyst ungdom uten særlig interesse for historie kan faktisk bli sittende med det inntrykket at Andre Verdenskrigen var en konflikt mellom jøder og en mann som het Adolf. Bildet av menneskers lidelser under denne forferdelige krigen er helt og holdent fokusert på jøder. Samtidig som jødene maser hull i hodet på verden om sine lidelser, oppfører de seg selv som fascister og barbarer mot sine arabiske naboer.»

I denne sammenheng minner vi «Friheten» om at det ihvertfall finnes en stormakt i øst som opptrer som barbarer overfor sine naboer. Om «Friheten» er ukjent med hvilket land dette er, kan man bare henvende seg til vår redaksjon, som gjerne gir nærmere opplysninger.

Usannheter . . .

(Forts. fra side 1)

Bidratt til å forfuske historien

En annen som sterkt har bidratt til å forfuske historien om det som faktisk skjedde i juni 1940 er professor Magne Skodvin. I boken «Mellom nøytrale og allierte» har han side 35 byttet ut ordet nordmenn med «Norge» når han gjengir regjeringens forannevnte proklamasjon. Dermed kommer Skodvins versjon til å lyde «Norge er med i striden der» mens det som faktisk stod i proklamasjonen var at «Nordmenn er med i striden der». Og det blir jo noe helt annet. Nordmenn var også med i første verdenskrig, men ingen vil påstå at Norge var krigsdeltaker. Både i nevnte bok og i en rekke avisinnlegg som Skodvin gjennom årene har hatt, har han omhyggelig fortiet den viktige konklusjon som regjeringen Nygaardsvold kom til i statsråd 7. juni 1940, like før avreisen til England,

om at «under disse forhold . . . vil det være håpløst for Norge å fortsette krigen». Legg merke til at det som her står er ikke bare at det er håpløst, fortsette krigen i Norge, men det langt mer omfattende at det er håpløst for Norge som stat å fortsette som deltaker i krigen.

Men dette er ikke nok: Statsstipendiat cand. jur. Sverre Hartmann skriver side 57 i «Søkelys på 1940»: «Dessverre har kapitulasjonsavtalen aldri vært presentert i korrekt skikkelse for norske domstoler, aller minst i oversettelse. Det lyder utrolig, men sant. Fra første stund ble Trondheimsavtalen uriktig oversatt og uriktig satt opp i de forskjellige avskrifter. Disse feilaktige avskrifter er så blitt gjengangere i våre rettssaler, domstolenes premisser og i vår historiske forskning.» Men ikke engang dette er nok! For nederst på samme side fortsetter Hartmann: «Attpåtil har man endret tegnsætningen, og det gjelder også det angivelige autentiske eksemplar i utenriksdepartementets arkiv.» – Jo, man kan forstå at selv en person av Olstads kaliber blir ført vill.

De direkte spørsmål oberstløytnant Olstad stilte i sitt innlegg besvares i senere separate artikler.

5. februar 1987,
8643 Bjerka,
John Sand

Advokatjus . . .

(Forts. fra side 2)

«Kollektiv skyld er en juridisk uhyrlighet. Det er en krenkelse av menneskeverdet. (–) Noen begrunner kollektiv skyld hos NS-folkene med *grusomheter* i krigsårene. Men en generell reaksjon overfor NS-folk på dette grunnlag er ikke rettferdig. En NS-bonde på Hedmark eller en NS-dame i Bergen kunne intet gjøre for å hindre at Rinnan, Kaas eller Haaland fra sadisteri. De visste ikke engang om disse utskielser før det kom avsløringer etter frigjøringen. (–) Jeg tviler ikke på at det fremdeles – 40 år etterpå – finnes krefter som er interessert i at rettsmiseren fortsatt holdes mørklagt», skriv høgsterettsadvokat Albert Wiesener.

For ei tid sidan fekk eg at-
tende tre motlegg på innlegg i

Ordet fritt om landsoppgeret. Redaktøren hadde sove på dei så lenge at dei var blitt for gamle. – Eg som trudde at Ordet-fritt-spaltane skulle vera demokratiets nøddanker i farens stund. *Olav Steinøygard*

Norge ble ikke . . .

(Forts. fra side 5)

at Nygaardsvold også i bind I av sine erindringer uttaler seg med stor bitterhet om de britiske tropper som ble sendt til Norge i 1940 og om den britiske regjering. Om de engelskmenn som kom til Romsdalen skriver Nygaardsvold s. 166: «På Åndalsnes hadde de ikke utmerket seg på annen måte enn som tyveknekter og voldsmenn.» Og om England uttaler han s. 169: «Hvordan hadde ikke dette land forsøkt å drive oss ut av vår nøytralitet og inn i krigen. De hadde tatt våre skip. Og så hadde de ikke mer bruk for Norge.»

Se også professor Alf Sommerfeldts opplysning om eksilregjeringens London-tid i «Norges krig» II s. 156: «Vår militære administrasjon hadde ingen ting med selve kamphandlingene å gjøre.»

Da det kan være mulig at Engens venn har bygget sin oppfatning på det forhold at nordmenn deltok i de «raids» som ble foretatt mot steder på norskekysten, bl.a. Lofoten, må det opplyses at disse operasjoner av norsk rett ble karakterisert som rene britiske foretak. Se her *Kjelstadli*: «Hjemmestyrene» I, note 41 side 359: «Regjeringsadvokaten hevdet imidlertid at Den norske stat ikke kunne påføres erstatningsplikt. Dette ble tatt til følge og staten vant saken.» Se også *Annæus Schjødt*: «Riksrådsforhandlingene i 1940 s. 47: «For krigsmarinen var stillingen den at alt som ikke var tatt at tyskerne eller ødelagt allerede var i britisk tjeneste. Det samme gjaldt vårt øvrige krigsutstyr.» (Min uthevelse)

Trygve Engens venn kan også ha lest Aftenposten for 25/11 1947 med følgende referat av *Kjelstrup-saken*: «Kongen var anerkjent av de nøytrale stater, og forbindelsen mellom Kongen og de nøytrale stater ble opprettholdt ved hans diplomatiske representanter. I de raids som ble foretatt på kysten var norske tropper med, således i Lofoten . . .». Som ovenfor påvist er dommen uriktig når det gjelder «raids». Det er den også når det gjelder påstanden om at de nøytrale opprettholdt

diplomatisk forbindelse med eksilregjeringen. Dette fremgår bl.a. av «Norges Krig» II side 103: «Eire som holdt så strengt på sin nøytralitet av slo å ta imot noen norsk sendemann». Da den norske sendemann i Stockholm, J. H. Wollebæk døde den 24/10 1940 nektet den svenske regjering å anerkjenne noen ny minister. *Fra juni 1941 nektet også svenske myndigheter å anerkjenne nyansettelser ved legasjonen.* Eventuelt nyan-satte ble regnet som privatpersoner, og fikk altså ikke diplomatisk immunitet.

Som det tydelig skulle fremgå av foranstående er det Trygve Engen som har rett.

Mordere . . .

(Forts. fra side 5)

jonetten til de måtte hoppe i vannet, hvoretter de moret seg med å skyte på dem. Fenomenet krigsinnsats som er verd sin plass i professor Skodvins krigshistorie.

W & W må søke etter *morderne hos begge parter* om deres arbeid skal tjene til bedring av verdens vanvidd, ellers har det ingen effekt. De må også elske sine motstandere, ellers vil deres arbeide bare være preget av hevngjerrighet. Jeg tenker her også på at Wiesel nektet president Reagan å legge ned krans på tyske soldaters grav på kirkegården i Bitburg. Ikke verdig en som mottar en Nobels fredspris. Det letes febrilsk med lys og lykte for å få stemplet den nåværende østerrikske president Kurt Waldheim som krigsforbryter for hans opphold som soldat på Balkan under krigen. Da må de også undersøke myrderiene der nede, som skjedde etter befrielsen, fra 10. okt. -44, ca. syv hundre tusen ble drept av seierherrene – *etter at krigen var over.*

HG

Kanskje ein doktorgrad . . .

(Forts. fra side 4)

ei slik retning at arten passar betre inn i dette miljøet.» Til dei ulike norske oversettingar av den tyske teksten til det viktige kapitulasjonsdokumentet, har professor Skodvin til vanleg berre den kommentaren at «somme vet å oversetja det slik . . . andre slik . . .»

Rett nok vil det ofte vera slik at der finst ein viss valfridom i oversettingsspørsmål, men då aldri slik at sjølve den «semantiske» meining i origina-

len kan endrast. Det er altså *det* professor Skodvin er villig til å godta, fordi det passar så godt inn i ei bestemt tolking av norsk okkupasjonshistorie med førespel og etterspel.

Og «som Herren er, saa følger ham hans Svende.» Magne Skodvins siste glitrande gullkorn om sanningskrav i historieforskning må truleg tolkast best slik: *Dersom ein kan få folk flest til å tru at krav om objektivitet og sanning i historieforskninga er ei umogeleg og latteleg krav, så vert også ordet «historieforfalsking» for mange eit meiningslaust ord.* Alle tolkingar av historiske hendingar vert berre subjektiv «synsing» – det avgjerande vert den «konklusjonen» ein startar opp med som utgangspunkt-teori ein skal prøva å få lesarane til å godta.

5345 Turøy, februar 1987
Geirmund Vetaas Hillanger

Derfor ble de . . .

(Forts. fra side 4)

sen-affæren, idet vesentlige var skyldig i de handlinger de ble dømt for.»

I sin bok «Krigsår med Kompani Linge» skriver *Harald Sandvik* side 62: «Kompani Linge-personell ble i første rekke utdannet som organisatorer, radiotelegrafister, instruktører og sabotører. Derfor måtte de for det meste operere uten uniform i Norge. En sivil hadde ingen beskyttelse etter militærlovene.»

At Sandvik har helt rett i dette fremgår av Aftenpostens referat fra Rendulic-saken (morgennr. for 20/2 og 25/2 1948). I referatet heter det bl.a.: «Retten (Nürnberg-domstolen) avsa kjennelse for at partisaner ikke beskyttes av internasjonal lov. Krigsforbryterdomstolen avsa også kjennelse for at de partisaner som plyndret den tyske okkupasjonsstyrke på Balkan opptrådte ulovlig og derfor ikke hadde krav på beskyttelse av folkeretten. Det kan ikke rettes noen berettiget anklage mot dem som har drept slike tilfangede medlemmer av motstandsgruppene.» Referatene nevner også at tyske soldater ofte var utsatt for tortur og ble drept. Aftenposten skriver at «den amerikanske aktor ved krigsforbryterdomstolen, *general Taylor*, hevder at dommen over Rendulic er klippefast.»

I en senere artikkel skal jeg komme inn på en okkupants rettigheter og plikter.

Bjerka, 6. febr. 1987
John Sand

QUISLING- OG HAMSUN-BYSTER, høyde ca. 30 cm., signert professor Rasmussen, i henholdsvis gips og kunststoff, selges til høystbydende.

B.m.: «Byster»

Quislings 9. april-regjering . . .

(Forts. fra side 1)

Hva faren besto i

I og med at Nygaardsvold-regjeringen hadde flyktet, fantes det ingen sentral norsk instans som kunne hevde våre interesser overfor okkupasjonsmakten. Det var i høyeste grad nødvendig å få etablert en slik instans så snart som overhodet mulig, og det var dette Quisling gjorde. Alternativet ville ha vært at de tyske militære hadde tatt hånd om den norske forvaltning, og at de så ville ha skaltet og valt ut lukkende med tyske interesser for øyet. Selv om Quisling den 15. april måtte tre tilbake, hadde hans initiativ likevel på alle hold skapt forståelse for at en norsk sentralmyndighet måtte til. Vi fikk Administrasjonsrådet. Det var jo noe, selv om det hadde en langt svakere politisk posisjon og handleevne enn Quislings regjering ville ha hatt, i og med at det så på seg selv som et rent forvalt-

ningsorgan uten rett til å ta politiske initiativer, slik en regjering ville gjøre. Fordi Administrasjonsrådet ikke var en regjering, skjedde da også det meget beklagelige at vi fikk Terboven på halsen. Vi vet nå temmelig sikkert at så ikke ville ha skjedd om Quislings regjering hadde fortsatt.

Var Quislings regjering til noen skade?

Når man diskuterer de eventuelle skadevirkninger av Quislings regjeringdannelse, hevder noen at han skapte en forvirring som minsket Norges forsvarsevne. Til det er å si – og det visste Quisling bedre enn de fleste – at Norges motstandsevne var ødelagt på forhånd. Av de styrende politikere. Selv om Quisling ikke hadde dannet regjering, ville utfallet av den norske krigføring ha blitt nøyaktig det samme. Det man heller må spørre om, er hvor moralsk riktig det var av Nygaardsvold-regjeringen å sende norske ungdommer i døden etter at den

selv hadde forsømt å gi disse ungdommer den nødvendige militære opplæring og de våpen som skulle til for å forsvare oss mot en angriper.

Har andre politikere gjort bruk av nødretten?

De kretser som hevder at Quisling strakte nødretten alt for langt, og at det ikke under noen omstendighet er tillatelig å sette seg opp mot en lovlig valgt regjering, er de første til å hylde en annen statsmann som gjorde bruk av denne nødrett i enda større grad. Den vi tenker på, er Charles de Gaulle. Petain-regjeringen var lovlig nok, og de Gaulle ikke bare trosset den. Han førte direkte krig mot sin regjering og sine landsmenn. Og det har han bare fått lovord og laurbær for.

Vi som kjente Quisling, vet med sikkerhet at Quislings motiv den 9. april 1940 var å redde «personer og gods», å berge det norske folk ut av den verste krisesituasjon som vårt folk noen gang hadde opplevd. Vi er overbevist om at det også vil bli historiens endelige dom. At det ble Quisling som måtte utføre denne gjerning, var helt naturlig. Det var han som i mange år hadde fortalt blinde og døve politikere hvor det ville bære hen om man ikke drastisk endret den norske politikk. Det gikk jo temmelig nøyaktig som han sa. Hva var da riktigere enn at nettopp han måtte gjøre bruk av nødretten og forsøke å redde hva som var mulig etter at de etablerte politikere så grundig hadde spilt fallitt?

En betydelig kunstner . . .

(Forts. fra side 1)

hær hadde han vært løytnant før han flyktet fra bolsjevikrevolusjonen og til Norge. Her i landet ble han en anerkjent teatermaler. Men hans motstand mot de røde terrorister også under okkupasjonens tid kostet ham år i konsentrasjonsleir. Likevel: Han lot seg ikke knekke og satte også spor etter seg som fange.

Fred over ditt minne, kamerat!

En ting i programmet må vi imidlertid protestere mot. En av dagens «innsatte» ga uttrykk for glede over at «en av våre» hadde utført denne praktfulle dekorasjonen. Zaitzow var slett ikke «en av dem». Vi var ikke kriminelle, men politiske fanger. Det er en meget stor forskjell.

BOKTJENESTEN

Postboks 924 Sentrum, 0104 Oslo 1. Telefonbest.: (02) 19 06 71

Serien: «SUPPLEMENT TIL OKKUPASJONSHISTORIEN»:

... eks. Odd Melsom: På nasjonal uriaspost	kr. 50,-
... » Odd Melsom: NS og fagorganisasjonen	kr. 50,-
... » Odd Melsom: Fra kirke- og kulturkampen	kr. 50,-
... » Einar Syvertsen: Også dette bør være sagt	kr. 50,-
... » ALLE 4 BIND:	kr. 150,-
... » A. I. Bru: Professor på ville veier	kr. 50,-
... » A. I. Bru: Her er London	kr. 60,-
... » Adolf Hoel: Universitetet under okkupasjonen	kr. 25,-
... » Walter Fyrst: Min sti. NS blir til, o.m.a.	kr. 95,-
... » Finn Kjelstrup: Den norske kapitulasjon	kr. 20,-
... » Per Lie: Sannheten om Telavåg-affæren 1942	kr. 15,-
... » Sigurd Myting: Politisk dømt	kr. 35,-
... » Kai Normann: Diktene Laurbærkransen	kr. 20,-
... » Sundra Sand: Vidkun Quisling's siste dager	kr. 10,-
... » Arne Tellefsen: Når forsvaret forfaller	kr. 25,-

G A V E B Ø K E R for venner i utlandet:

... eks. Roald Astrup Nielsen:	
The «SOLBRIS» escapade	kr. 80,-
» La Fuga del «SOLBRIS»	kr. 80,-
» H. Franklin Knudsen: I was Quislings Secretary	kr. 55,-
» Unstad: Quisling. The Norwegian Enigma	kr. 40,-

«OPPGJØRET» BEDØMMES:

... eks. Institutet för Offentlig och Internationell Rätt:	
Den norska rättsuppgårelsen	kr. 50,-
» Forbundet: Gi oss rettsstaten tilbake	kr. 5,-
» Forbundet: § 104. Mere lys over rettsoppgjøret	kr. 10,-
» Pastor A. E. Hedem: Quo vadis Norvegia	kr. 30,-
» Ralph Hewins: Quisling – profet uten ære	kr. 60,-
» H.r.advokat Albert Wiesener: ASTRID D.D.D.	kr. 100,-
» Gary Allen: Ingen tør kalle det en sammensvergelse. (Hvem trekker i trådene?)	kr. 50,-

NYHETER:

... eks. Roald A. Nielsen: «Solbris Ohoi!»	kr. 100,-
... » Torstein Gunnarson: Sannheten om Kirsten Flagstad	kr. 150,-
... » H.r.advokat Albert Wiesener: Lys over landssvikoppgjøret	kr. 145,-
... » Jørgen Sehested: Broholmøtet	kr. 75,-

FRONTKJEMPERNE:

NYHET:

... eks. Harly Foged: Danske landsknægte, SS-soldat	kr. 90,-
... » Hans Werner Neulen: An Deutscher Seite Fremragende om norske o.a. frivillige på tysk side i Waffen-SS og Wehrmacht	kr. 175,-
... eks. Sigurd Senje: Glemte soldat	kr. 100,-

... » Ben Esper: Tsjerkassy. Ambulansekjører på østfronten	kr. 100,-
... » R. Schulze-Kossens: Militärischer Führernachwuchs der Waffen-SS. Die Junkerschulen	kr. 210,-
... » Gebirgsjäger im Bild	kr. 210,-
... » Panzergrenadiere der Panzerdivision Wiking im Bild	kr. 210,-
... » Europäische Freiwillige im Bild	kr. 210,-

Legg til kr 15,- for forsendelse ved forskuddsbetaling til:
 Postgiro 5 15 46 38. Bankgiro 6063.05.01248 eller ved sjekk, i kontanter eller frimerker. (Ellers porto og oppkravsgebyr.)

I alt bestilles for kr. som betales slik:

Navn:

Adresse:

Postnr.: Sted:

«Vennegavene» strømmer inn

Hjertelig takk for nye 52 «vennegaver» på tilsammen kr. 7 880,-.

Denne takken betyr imidlertid ikke at vi ikke har mer å takke for. Ny liste i neste nummer!

«VENNEGAVER»
 fra «Folk og Land»s venner.

TAKK FOR FØLGENDE BIDRAG:

K. H., Stabekk	1 000,-	H. O., Siljan	100,-
I. B., Oslo	100,-	I. N., Drammen	20,-
J. W. B., Oslo	100,-	A. N., Porsgrunn	400,-
I. W., Myrvold	300,-	G. H., Tuddal	120,-
K. H., Elkemarka	100,-	R. R., Holmestrand	100,-
R. O., Rolvsøy	120,-	W. H., Bø	50,-
S. J., Nesoddtangen	300,-	A. H., Holmestrand	20,-
E. A., Skjoberg	70,-	E. G., Finland	100,-
A. N., Åsvang	20,-	J. S. J., Øyestranda	600,-
A. M., Sander	280,-	Lørdagstreffen, Kristiansand	100,-
B. Y., Sagstua	120,-	T. A., Kristiansand	100,-
A. A., Arneberg	70,-	R. H., Sandnes	160,-
O. E. N., Nygard	120,-	J. I., Bergen	150,-
E. M., Fåvang	50,-	F. R., Heugesund	200,-
T. F., Ulnes	120,-	O. E., Grimo	170,-
T. G., Herne	70,-	J. G. T., Sæbøvik	100,-
H. S., Elverum	130,-	K. B., Stangvik	120,-
W. K., Gjøvik	50,-	L. S., Eidebygda	200,-
M. T., Kolbu	120,-	O. N., Kvanne	120,-
H. S., Ringella	120,-	O. B. A., Alhustrand	120,-
C. A., Våler	50,-	J. S., Steinkjer	100,-
J. S., Gran	100,-	A. L., Bjugn	100,-
H. V., Mjøndalen	100,-	O. H., Hegra	120,-
O. H., Seljord	100,-	A. A., Bestad	100,-
A. T., Tansberg	200,-	I. T., Sverige	200,-
A. S., Porsgrunn	200,-	A. C. O., Australia	100,-

400 000 innvandrere?

Det er utrolig hva presumptivt vettuge folk kan få seg til å mene. I et intervju med Aftenposten 7. februar går leder for trygdeforskningsprogrammet, Aksel Hatland, inn for at Norge innen 2050 skaffer seg 300 000 innvandrere i tillegg til de hundre tusen vi allerede har. Hans begrunnelse er at man derved skaffer seg en økt yrkesaktiv befolkning som kan forsørge det økende antall eldre mennesker. Det vil ellers bli vanskelig fordi vårt folketall vil gå ned på grunn av en lav fødselsrate.

Til dette er det adskillig å si.

Det synkende fødselstall er utvilsomt et problem, men det er andre og bedre måter å løse det på, bl.a. ved at myndighetene slår inn på en aktiv politikk med sikte på å øke barnetallet igjen. Med litt fantasi og god vilje lar det seg gjøre. Blant annet vil en strammere abortpolitikk hjelpe adskillig. Men det viktigste er selvfølgelig hjelp og oppmuntring til de unge mennesker som setter barn til verden.

Økonomisk er det visse ting som Hatland ikke tar i betraktning. De 6 000 innvandrere som ventes til Norge i år, antas å koste myndighetene 1,5 milliard kroner. Hans innvandrersstrøm på 300 000 vil altså koste Norge 75 milliarder 1987-kroner eller i virkeligheten

mye mer, for innvandrene koster oss ikke penger bare det første året. Her må Hatland gjøre noen betydelige fradrag i det fine regnestykket sitt.

Og et spørsmål: Blir ikke innvandrere gamle? Eller skal de kanskje eksporteres når de kommer opp i en viss alder?

Men det er ting som er langt viktigere enn det vi hittil har nevnt.

For det første: Skal vi med åpne øyne gi avkall på den enorme fordel det er at vi hittil har vært et etnisk og kulturelt ensartet folk? Innsner man virkelig ikke hvilken fantastisk verdi det ligger i dette? Er man ikke skremt av de problemer som andre land, f.eks. England, har pådratt seg fordi de i for stor grad har åpnet sine

grenser for mennesker med en helt annen etnisk og kulturell bakgrunn? Ser man ikke at dette fører til stadig økende uro og kriminalitet, særlig når den annen innvandrengenerasjon vokser opp uten skikkelig rot hverken i foreldrenes eller vertsfolkets kultur?

For det annet: De etterhvert temmelig store beløp som Norge nå bruker på innvandrene, kunne vært anvendt langt bedre på annen måte. La oss for all del hjelpe de mange ulykkelige flyktninger rundt om i verden. Allerede noen få hundre millioner kroner vil være til meget stor hjelp for titusener av mennesker om disse penger anvendes i de strøk av verden som de kultur-fremmede innvandrere er vant til. Den måten man i dag bruker pengene på, er regelrett sløsing som unndrar mange *virkelig* ulykkelige mennesker den hjelp vi ellers kunne ha gitt dem.

La oss håpe at fornuftige mennesker synger ut og setter en stopper for slike idéer som Aksel Hatland her har gjort seg til talsmann for. I. K.

Gorbatsjov – sjarmtroll eller hva?

Allverden er opptatt av kamerat Gorbatsjovs kosmetiske forandringer. For annet enn kosmetikk er det ikke. Krusninger på overflaten.

Det nytter ikke hvor mye Gorbatsjov steller og pynter om han ikke forandrer seg på de punkter som er vesentlige.

Den dag han er villig til å trekke sine tropper ut av Afghanistan, fjerne de kubanske leietropper fra Angola, droppe understøttelsen av terrorregimet i Vietnam, slippe grepet på de østeuropeiske stater og også ellers oppgi sine verdensrevolusjonære aktiviteter, da er vi villige til å tro at han forbedrer seg.

Hvis Gorbatsjov oppgir sine utplasseringer av romkrigs våpen istedenfor å skjelle ut USA, som med sitt SDI-program ligger minst ti år etter ham, skal vi godta at han virkelig har et ønske om fred.

Om Gorbatsjov lar alle få si sin ærlige mening i Sovjetsamveldet uten de frykteligste konsekvenser, og hvis han lar sine borgere fritt få dra ut av og inn i landet, er vi villige til å tro at noe virkelig er i gang.

Men ikke før.

«Det tause skriket»

Få ting gjør oss så vondt som å høre om de over femten tusen spirende liv som hvert år blir bragt til taushet her i Norge før de ser dagens lys. Vi innser at det finnes tilfeller da det ikke er mulig å bære et barn frem, men at dette gjelder mer enn i en brøkdel av disse femten tusen tilfellene, nekter vi å tro. Sannheten er at dagens lovgivning tillater at kunstig abort blir brukt som ren prevensjon, og det er en skamplott på vårt folk.

Nå finnes det en film som heter «Det tause skriket». Ved en rent fantastisk fotografering viser den at det ikke er en uutviklet celle uten menneske-

verd, men et levende og reagerende vesen man tar livet av ved et abortingrep. Denne filmen er hittil vist for unge mennesker, deriblant konfirmanter, som selv om noen tid vil kunne bli stilt overfor valget mellom kunstig abort og å bære et barn frem. Filmen gir et klart bilde av hvilket ansvar man står overfor.

En slik film passer selvfølgelig ikke de kulturradikale forsvarere av abortus provocatus. Det er derfor ikke til å undres over at det nå er lykket å få filmsensuren til å forby fremvisning av denne filmen for ungdom under atten år. Abortlovens motstandere må ikke få anledning til å påvirke unge mennesker som ennå ikke er tilstrekkelig indoktrinert av kulturradikalere.

De som sitter med undervisningsmonopolet, nøler ikke med å bruke sin makt.

Det er ellers verdt å merke seg at kvinner som selv har gjennomgått kunstig abort, nå i stigende grad slutter seg til antiabortbevegelsen. De har på egen kropp erfart hvilket feilgrep loven om absolutt fri abort er.

Bok om Lindvig

Forfatteren Kjell Fjørtoft har ifølge Gudbrandsdølen planer om å skrive bok om Olaf T. Lindvig og hans innsats i krigen i Norge og på Østfronten. Gyldendal skal være interessert i å utgi boken, som i tilfelle vil utkomme høsten 1988.

Institutt for Norsk Okkupasjonshistorie

Kontortid: Mandag kl. 17–20, tirsdag kl. 11–14, onsdag kl. 17–20.
Postadresse: POSTBOKS 924 SENTRUM, 0104 OSLO 1.
Kontoradresse: ENERHAUGSPlassen 4, OSLO. TLF.: (02) 19 06 71.

Nødvendigheden af en europæisk union

Av Ejnar Vaaben

De to europa-ødelæggende verdenskrige i dette århundrede har vært en blodig omvejt til *Den europæiske Union*, som vore famlende politikere i længden næppe kan hindre.

Faren for en tredje verdenskrig og dermed Europas ødelæggelse og endelige ud-slettelse er overhængende, *sålænge* alle afgørende beslutninger træffes henholdsvis i

Kreml og Det hvide Hus, eftersom både Sovjetunionen og USA i øjeblikket styrer på en kollisionskurs, hvis farlighed øges fra dag til dag og ikke mindst, fordi begge kontinentalmagter snart vil have spændt deres kræfter til bristepunktet og derfor af omstændighederne kan tvinges til at træffe skjæbnesvangre beslutninger inden det for alvor begynder at smulre for dem rundt om på vor krigshærgede klode.

Kun en styrkelse af europæisk enighed og *magtvilje* kan få de nuværende kontinentalmagter til at tøve med en yderligere optrapning af de forhåndenværende økonomiske og militære pressio-

ner overfor deres udstrakte interesseområder. Og hvad enten nu USA og Sovjetunionen tøver eller slår til, vil de næppe kunne oprettholde deres hidtidige dominans over de områder, hvor borgerkrige og voldsmetoder – trods «dominansen» – hører til dagens orden. Det afgørende for Europa er imidlertid ikke det uundgæelige sammenbrud af de to europafjendtlige verdens-

pæisk enighed og *magtvilje* kan Europa atter undgå at blive krigsskueplads. Dennegang for et åbent opgør mellem USA og Sovjetunionen, der i sin tid delte Europa mellem sig og officielt indledte den fredens æra, hvor verden skulle være befriet for frygt og nød. – Atlanterhavsdeklarationens § 6 danner en god indfaldsvinkel til nutidens historie og hændelsesforløb.

Der er adskillige andre.

DK-4171 Glumsø, 22/1-87,
Ejnar Vaaben

Tysk valg

Ved det nylig avholdte forbundsdagsvalg i Tyskland oppnådde NPD (Nationaldemokratische Partei Deutschlands) 230 000 stemmer.